

BRANDKÅRS-

tidsskrift

Nr 3 1963

45 ÅRG.

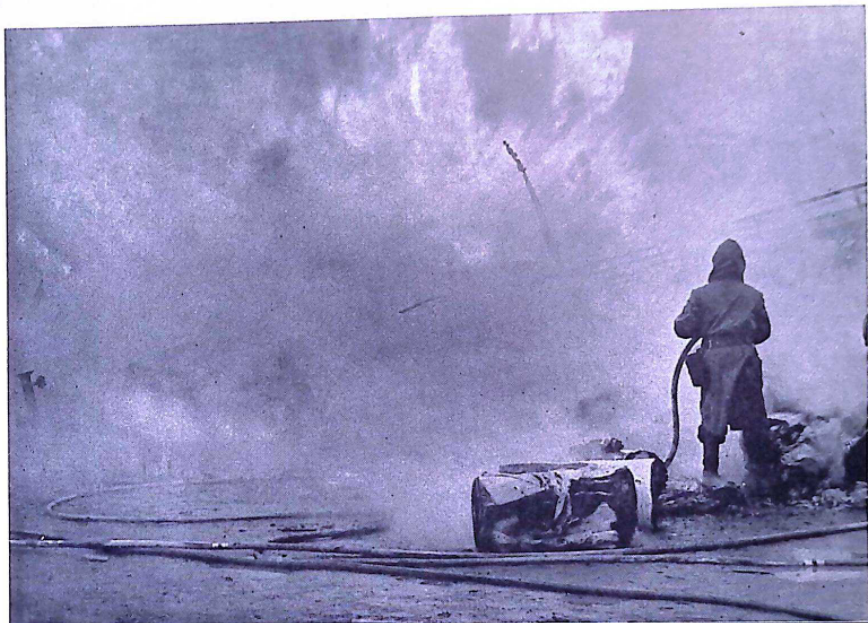
UR INNEHÅLLET:

Brandkatastrof med 9 dösoffer ..	51	Statens Brandinspektion	66
Skall skorstensfejarmästaren eller		Nytt från Byggnadsfronten	67
brandchefen besiktiga oljeeldnings-		Brandförsvarmål i Regeringsrätten	
installationer?	61	1961	69
Erfarenheter av "snorkeln"	64	Aktuell rättspraxis	71

Brandkåren övar bärgningstjänst

Foto: O. Johansson

Jonsereds LINNESLANG

Jonsereds Linnenslang — garantimärkt med 2 blå ränder — en pålitlig bundsförvant i kampen mot elden.

• ytterst tät • har högt sprängtryck • mjukbehandlad och krympt • impregnerad mot röta • lätt-
hanterlig och slitstark • billig per uttryckning

Dimensioner: 25, 32, 38, 51, 63 och 76 mm

Aukt. återförs.: Brissmans Brandredskap AB, Halmstad, AB Henrikssons Brandredskap, Stockholm - Göteborg - Malmö - Sundsvall - Jönköping, Odenius AB, Göteborg, AB Pumpindustri, Göteborg - Stockholm

Jonsereds
där tradition förenas med modern teknik

JONSEREDS FABRIKERS AKTIEBOLAG, JONSERED - GRUNDAT 1833

Nr 3 1963
45 ÅRG.

UPPLAGA 14.500 EX.

BRANDKÅRS- *tidskrift*

REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE: ANDERS EKBERG

ORGAN FÖR SVENSKA BRANDKÄRNAS RIKSFÖRBUND

JAKOBSGATAN 14, STOCKHOLM C • TELEFON 08/10 50 25 • POSTGIROKONTO NR 48 70

Brandkatastrof med 9 dödsoffer

Locknegården vård- och arbetshem i Brunflo kommun i Jämtlands län har inrättats med tillstånd av medicinalstyrelsen och står under dess tillsyn. Det är en enskild plananstalt och genom avtal med landstinget drev föreståndarinnan (ägaren) för hemmet verksamheten med 72 patienter, psykiskt defekta kvinnor, varav 31 i den byggnad, som brann ned, och 41 i en större, kvarvarande byggnad. Därtill fanns 4 sk kontraktspatienter.

Den brunna byggnaden

Den byggnad som brann var uppförd dels i två och dels i en våning. Tvåvåningsdelen hade en yta av ca 220 m², varav ca 38 m² med bl a ytterväggar av sten (ytong). Envåningsdelen, som var byggd i vinkel mot stendelen, hade en yta av ca 64².

Tvåvåningsdelen hade tidigare varit ladugård i en våning. Före ändringen till vårdhem hade den varit arrendatorbostad. Åtminstone bottenvåningen var uppförd av timmer. Övervåningen torde ha varit uppförd av stolpres-

ning med panel på båda sidor eller av timmer. Den östra delen var utförd med bl a ytterväggar av lättbetong i två våningar och källare. Byggnaden var utvändigt klädd med asbestcementplattor och hade yttertak av plåt.

Invändigt var tvåvåningsdelen klädd med träfiberplattor med undantag av vissa ytor, som klänts med plastlaminatskivor. Korridorväggarna i andra våningen samt väggarna i en trappa och åtminstone delvis i en trapphall hade klänts med karosseripanel. Taket i korridoren hade hårda träfiberplattor. Mellanbotten mot vinden var isolerad med sågspån och malen kutterspån. Korridoren hade två av varandra oberoende trappor, som via var sin trapphall i bottenvåningen hade utgång på byggnadens södra sida. Dock brukade köks-

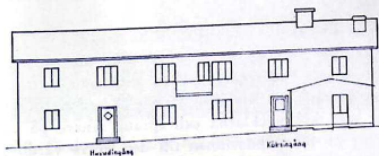

Bild 1. Fasad mot söder.

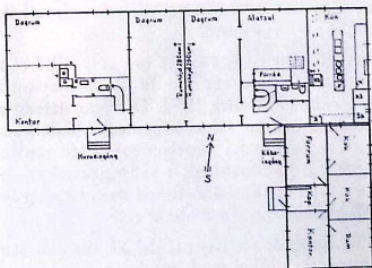

Bild 2. Plan över bottenvåningen.

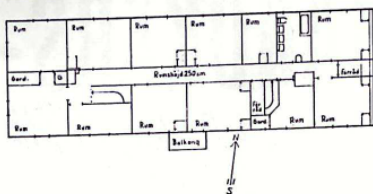

Bild 3. Övre våningsplanet.

ingången (den östra) låsas kl 1900. I andra våningen fanns en balkong till ett av rummen. På ömse sidor om korridoren i andra våningen fanns sovrum för patienter.

Bottenvåningen innehöll föreståndarinnans bostad, kontor, dagrum, matsal och kök m m.

Källare fanns under stendelen och delvis under den övriga delen av tvåvåningsbyggnaden. I källaren fanns bl a pannrum. Pannan eldades med koks. Man eldade även diverse skräp i pannan, vilket skett troligen vid halv 6-tiden samma dygn branden upptäcktes.

På vinden fanns ventilationstrummor av eternit, som isolerats med stenullsmattor med papper, varefter kanalerna inbyggts i trälåda. Huvudkanaler gick längs mittpartiet av vinden, och från dessa gick det ut ventilationskanaler vinkelrätt. Huvudkanalerna gick ända fram till den ventilationskanal, som från köket gick upp till en utblåsningsskorsten på taket.

Ventilationssystemet i köket var sammanbyggt med ventilationen i byggnadens övriga del, vilket framgick av det förhållandet, att då man ville ha ordentlig vädring i bostadsrummen och i lokalerna i bottenvåningen, stängdes en stor fyrkantig lucka till ventilationstrumman i köket och fläkten där sattes igång, sedan man öppnat fönsterventilerna och tallriksventilerna i rummen.

Byggnaden hade byggts om och till i olika etapper. Skorstenen för bl a värmepannan uppfördes 1951 eller 1952. Den var utförd av tegel. Ätminstone i dess översta del hade kanalerna ej förband i skorstenens yttre omslutningsvägg. Sammanlagt 9 ventilationskanaler, varav 2 eternitkanaler, fanns i skorstenen och 1 rökkanal från värmepannan.

Envåningsdelen var utförd av trä och sammanbyggd i vinkel med stendelen. Fönstret till ett av de båda sovrummen i stendelen låg ovan

taket till envåningsdelen. Denna byggnad innehöll ett mindre kök, sovrum m m.

Föreståndarinnan samt 31 eller 32 patienter, varav 26 eller 27 i andra våningen och 5 i envåningsdelen, bodde i byggnaden. Vakande nattvakt eller automatisk brandalarm fanns ej i byggnaden.

Branden, livräddning m m

Östersunds brandkår handhar brandalarmeringen för Brunflo kommun. Klockan 2352 den 18 december 1962 ringde föreståndarinnan till brandkåren via televerkets SOS-central i Östersund och anmälde, att det antagligen brann i en mur (skorsten), enär en av patienterna hade kommit ned till henne och omtalat, att det kom ut gnistor från "muren". Televakten utlöste omedelbart larm till Brunflo brandkår.

Beträffande iakttagelser under första skedet av branden samt livräddningsarbetet kan följande sammanställas ur förhörsprotokollen.

En patient hade vaknat på natten och skulle gå på toaletten. Innan hon steg upp såg hon, att det kom "ljus" från ventilen i taket i rummet och att det kom gnistor ur ventilen, som satt intill dörren. Hon gick då ut i korridoren, där en lampa var tänd. Där såg hon att det var "alldeles ljus" uppe vid taket vid skorstenen, där det gick värmeledningsrör från golv till tak. Samtidigt hade även en annan patient kommit ut från toaletten och konstaterat att det "var eld" i taket i korridoren.

Den som först upptäckte branden sprang ned och väckte föreståndarinnan och meddelade, att det språkade och slog gnistor från ventilen. Föreståndarinnan gissade, att köksfläkten kanske hade glömts och att det var ljudet från denna som kvinnan hörde. Medan föreståndarinnan var på väg till köket kände hon rökluft i det östra dagrummet i bottenvåningen och ringde då brandkåren. Troligen därefter gick hon upp i korridoren i andra våningen. Hon såg inget särskilt, men när hon kom fram till skorstenen vid det rum där den kvinna bodde som hade väckt henne, kände hon stickande rökluft.

Patienten, som skickats för att kontrollera om köksfläkten var tillkopplad, konstaterade, att så ej var fallet. Ljuset fungerade i köket, men hon iakttog ej något beträffande branden. Hon gick sedan till kontoret med köksnycklarna och sprang senare på uppmaning av föreståndarinnan till den större vårdbyggnaden, men denna var då låst, och fortsatte till per-

sonalbostaden där hon väckte en av den kvinnliga personalen.

Då föreståndarinnan befann sig i korridoren eller i trappan till denna slocknade lyset. Någon eld såg hon inte då. När det var släckt i korridoren såg hon att det brann mellan plattorna i taket i korridoren. Ytterbelysningen, som går på annan fas, brann mycket länge.

Först vid upptäckten av att det brann i taket fick hon klart för sig, att elden var lös och att det var allvarligt. Hon sprang in i alla rum, där hon visste, att det fanns patienter, men hon kunde inte taga sig fram till de två rum, som fanns i stendelen. Hon beräknade, att patienterna i dessa rum skulle kunna räddas via taket på tillbyggnaden (envåningsdelen). Med våld drog hon upp patienterna ur sängarna och föste ut dem i korridoren och gav dem tillsägelse att gå ned till kontoret. Några stannade invid trappan. Därefter lyckades hon ur ett rum få ut en patient, som lider av tvångsföreställningar och som var sjuk. Under tiden gick möjligen några av patienterna in på sina rum igen. En av dem gick, troligen i tron att det var morgon, in och lade sig till sängs, men henne fick föreståndarinnan ut igen. Under tiden hade taket i korridoren blivit genombränt och plattorna i taket började falla ned. Eld syntes icke inne på något rum.

Föreståndarinnan skyndade sig efter livräddningsarbetet ned till kontoret och ringde brandkåren igen. Då hade rök trängt in på kontoret så att hon måste öppna ett fönster och hålla huvudet utanför medan hon ringde.

Tre vårdbiträden befann sig för tillfället i personalbyggnaden. Ett av dessa biträden hade icke hunnit somna, då hon vid 23.55-tiden hörde skrik ute på gården. Strax därefter kom två patienter — en av dessa var den som väckt föreståndarinnan — in till vårdbiträdet och skrek att det brann. Hon rusade då till

fönstret och såg en eldsflamma på marken utanför huvudingången, antagligen något utkastat brinnande föremål. Lampan vid huvudingången var tänd och hon såg kvinnor röra sig framför byggnaden. Hon tog på sig skor och kapp och gick ut. Hon såg ej någon öppen eld någonstans utanpå huset, men det är möjligt att det var rök omkring taket. Dörren vid huvudingången stod öppen och hon gick med ett av de båda andra vårdbiträdena in i förstugan, varvid hon såg rök i trappan men ingen eld. I kontoret fanns ej heller någon eld. Hon gick ut och såg då, att någon krossat glaset i dörren till envåningsbyggnaden. Hon gick dit och såg tre eller fyra kvinnor i byggnaden, varför hon avlägsnade glaset i dörren och kröp in. Någon hade krossat fönstret till det rum kvinnorna var i och dessa höll då på att krypa ut den vägen.

Innan vårdbiträdet begav sig till huvudbyggnaden hade hon väckt ett av de andra biträdena. Sedan detta biträde tagit på sig de nödvändigaste kläderna och gått ut, såg hon, att en del patienter uppehöll sig utanför det nu brunna huset. Hon hörde skrik i byggnaden och rusade mot denna. Rök bolmade ut genom dörren till huvudingången, som stod öppen, medan köksdörren och dörren till envåningsdelen var låsta.

Då hon sprang in i förstugan hörde hon ett skri från en patient en trappa upp. Det var öppen eld i trappan. Högra delen av trappan var övertänd i hela dess längd och elden spred sig åt vänster på trappstegen. Genom den öppna kontorsdörren såg hon öppen eld i kontoret och hon fick den bestämda uppfattningen, att elden spridit sig från trappan till kontoret. Hon ämnade taga sig upp för trappan för att få ut den skrikande patienten genom ett fönster och sedan själv hoppa ut, men elden i trappan var för häftig. Hon lyckades bara komma upp i ungefär halva trappan och måste vända, då eldflakor började ramlar bakom henne. Då hon var i trappan, fick hon den uppfattningen, att hela korridoren var övertänd.

Biträdet sprang runt huset förbi envåningsdelen, där

Bild 4. Omkring kl 0044 tog brandman Sören Svensson denna bild från sydväst. Brunflo brandbil i förgrunden.

Bild 5. Omkring kl 0055 tog Sören Svensson denna bild.

det i närheten av skorstenen stod en stege mot taket. Hon klättrade uppför stegen ett stycke för att komma åt fönstret i det rum, som i denna del av byggnaden låg ovan köket i stendelen, men misslyckades därför att stegen stod för långt från fönstret. Hon visste ej heller om det fanns någon i rummet. Fönsterrutorna var hela och det verkade kolsvart där inne. Hon har ej heller någon minnesbild av någon eld i något fönster i längan om kontoret vid denna tidpunkt. Hon sprang sedan tillbaka, varefter hon tillsammans med det förstnämnda biträdet klättrade upp på taket till envåningsdelen för att därifrån taga sig in i byggnaden genom fönstret till det andra rummet i stendelen ovanför köket. De sparkade sönder fönsterglas, varvid tjock, svart rök bolmade ut. De ropade inåt rummet, men fick inter svar. En för henne okänd man kom upp på taket och skulle hjälpa till, men ej heller han kunde tränga in i rummet.

Det tredje biträdet väcktes av skrik ute på gården. Hon sprang till fönstret mot gården och såg då eld slå ut genom övre delen av fönstret till det rum som på andra våningen var beläget närmast pannskorstenen och som disponerades av den patient som upptäckt gnistorna falla ned på golvet från rumsventilen. Klockan var då 23.45 eller 23.50. Någon eld på annat håll än den beskrivna iakttog hon icke. Då hon kom ut på gården, sprang hon fram till huvudingången. Nere vid den större vårdhemsbyggnaden stod då en grupp patienter klädda i nattdräkter och utan skor. Då hon kom till den byggnad som brann, sprang en av patienterna in genom huvudingången för att hämta sina kläder. Patienterna sprang till höger in i dagrummet och tänkte tydligen fortsätta via trappan vid köksingen, som alltid var låst efter kl 19.00. Biträdet fick tag i patienten i dagrummet närmast huvudingången och fick med våld draga ut henne. Biträdet konstaterade då lätt rök i detta rum. Då hon sprang in genom huvudingången för att hämta patienten, såg hon att det brann i korridoren i andra våningen. Det brann inte i själva trappan, men där fanns rök och hon såg blå, att det brann i ett räcke i korridoren. Hon såg även rök i kontoret men inte någon eld. Efter att ha lämnat patienten vid den större vårdbyggnaden återvände biträdet och började efter order av föreståndarinnan att räkna patienterna.

lakttagelser av grannar

Klockan 23.45 den 18/12 hade en kvinna kört med bil från sitt hem ca 3 km från Locknegården för hämta sin man, som slutade sitt arbete i Brunflo kl 24.00. Hon lade icke märke till något ovanligt, när hon närmade sig och körde förbi Locknegården men omedelbart som hon passerade den nu brunna byggnaden, låg

ett tätt rökbälte, högst 20 m brett, över vägen. Det trängde brandrök in i bilen och hon trodde, att röken kom från järnvägen.

Under vägen mot Brunflo hade hon undrat, varifrån röken kunnat komma. Sedan hon hämtat sin man skyndade de därför tillbaka för att se efter om det nu brann eller vad det kunde vara. De var tillbaka vid Locknegården ungefär vid 00.10-tiden. Det låg fortfarande ett rökbälte över vägen strax före Locknegården, men rökbältet var nu icke så tätt som förut. Två flickor stod på taket till envåningsdelen, varför de stannade och skyndade in på gården. Flickorna ropade, att det skulle ligga två patienter kvar i rummet innanför fönstret vid taket. Mannen klättrade upp till flickorna på taket, medan hans fru sprang till trakten av huvudingången, där hon sammanträffade med föreståndarinnan. Frun fick den bestämda uppfattningen, att branden börjat på vinden i trakten mot skorstenen. Yttertakets ovanför balkongrummet och mot skorstenen hade ändrat färg och blivit svartare. På ytterväggen alldeles under taket rann någon tjärliknande vätska, som smälte ut ur något material antingen i själva yttertakets eller i övre delen av väggen. Detta förekom icke i trakten ovanför kontoret.

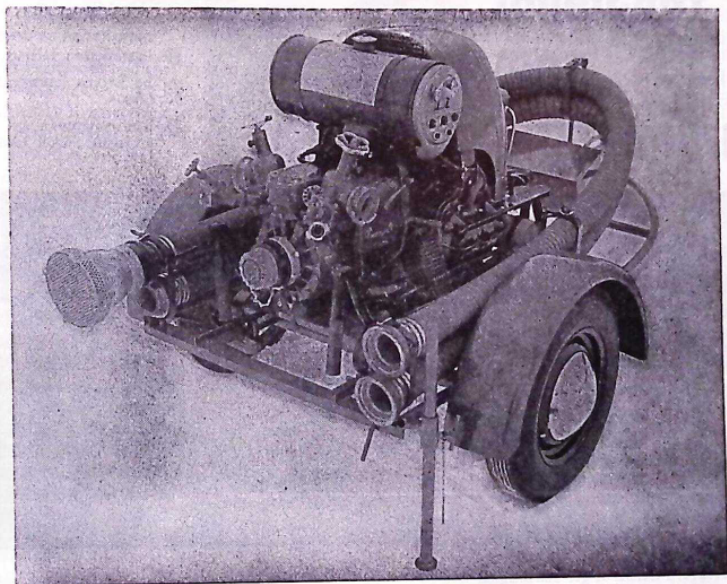
Mannens iakttagelser och åtgärder, sedan hans fru hämtat honom kl 24.00 vid arbetsplatsen i Brunflo, var i huvudsak följande. Då de kom fram mot Locknegårdens byggnad närmast landsvägen såg de kraftig rök från byggnadens norra sida. Röken kom fram kraftigt från takets undersida, nedre delen av takets utskott, såväl från norra sidan som från den stora gavelsidan, som vette mot landsvägen. Från den med tvåvåningsdelen hopbyggda envåningsdelen kom det däremot inte någon rök. De såg föreståndarinnan, två-tre biträden och några patienter på gården. Någon eld var inte synlig någonstans. Det rök däremot kraftigt fram under taket, under utskottet, på byggnadens framsida. Från vinkelbyggnaden syntes ej någon rök.

Via en på envåningsbyggnadens sida mot landsvägen uppställd stege sprang han upp på taket för att se om han från taket kunde komma in mot byggnaden. Han hade då hört från någon, att det var patienter kvar i byggnaden. På taket befann sig då redan två biträden. Inte heller i detta skede såg han någon eld. Däremot såg han att rök kraftigt kom ut under takets språnge och att smält tjära rann ned efter huvudbyggnadens vägg ovanför vinkelbyggnadens (envåningsdelens) tak. Då de på rökens ej kunde komma in genom fönstret gick de ned från taket. De hörde inte något ljud av människor, då de var på taket, ej heller någon eld; det var alldeles tyst.

Ungefär vid den tidpunkten kom brandkåren från Brunflo. Han sprang fram till brandchefen och talade

Fråga "HENRIKSSONS"

när utrustningen skall kompletteras

HEBRA 900 VW — en modern motorspruta med värdefulla egenskaper

Det lönar sig även för Eder att anskaffa **HEBRA 900 VW**

Välkommen med Eder förfrågan!

För alla materielfrågor rådgör med oss!

HENRIKSSONS BRANDREDSKAP

STOCKHOLM

Tel 20 78 22
-23 -24 -25

GÖTEBORG

Tel 11 70 74

MALMÖ

Tel 97 59 42

SUNDSVALL

Tel 129 89

JÖNKÖPING

Tel 241 10

Ensamförsäljare i Sverige för TEMPEX eldskyddskläder

Aukt. återförsäljare för Jonsereds Terylene- och linnebrandslangar

FIRMAN GRUNDAD 1828

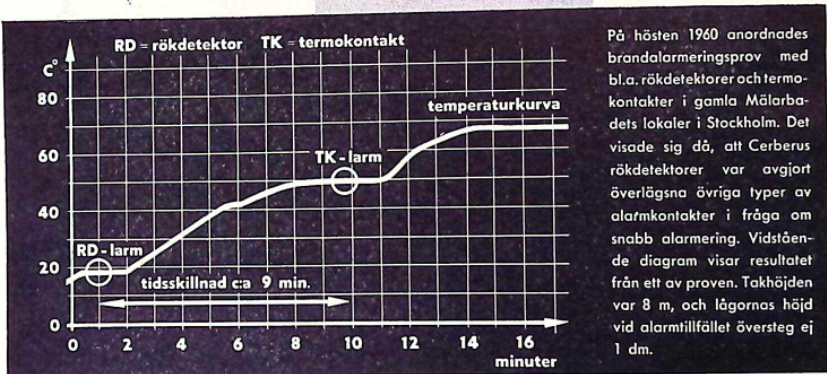
UTNYTTJA VÅR ERFARENHET!

En röksignal som brandalarm

Rökdetektorn Cerberus ger rekordsnabb brandvarning. Så fort den "luktar" sig till en eldsvådenge sker:

- ① Brandkåren larmas
- ② En intern larmsignal ljuder
- ③ Kontrollampen på detektorns sockel blinkar

På hösten 1960 anordnades brandalarmeringsprov med bl.a. rökdetektorer och termokontakter i gamla Mälarbadets lokaler i Stockholm. Det visade sig då, att Cerberus rökdetektorer var avgjort överlägsna övriga typer av alarmkontakter i fråga om snabb alarmering. Vidstående diagram visar resultatet från ett av proven. Takhöjden var 8 m, och lågornas höjd vid alarmtillfället översteg ej 1 dm.

Rökdetektorn Cerberus ger alarmsignal vid ett mycket tidigare skede av en begynnande brand än temperaturpåverkade alarmkontakter (termokontakter), oberoende av lokalernas storlek och takhöjd. Ju tidigare alarmering, desto snabbare släckning. Förutsättningen blir härigenom större att nedbringa även de indirekta brandskador som orsakas av vatten och rök.

Kontakta våra specialister för närmare upplysningar! "Protokoll över brandalarmeringsprov i gamla Mälarbadet den 17 och 26 oktober 1960" sändes gärna på begäran.

LM ERICSSONS

STOCKHOLM 1
Kungsgatan 33, Box 877
Tel. 010/2231 00

SVENSKA FÖRSÄLJNINGS AB

GÖTEBORG 2, St. Badhusgatan 20, Fack, Tel. 031/17 09 90 • MALMÖ 4, St. Nygatan 29, Fack, Tel. 040/711 60 • SUNDSVALL, Rådhusgatan 1, Tel. 060/559 90.

om, att det fanns två patienter i rummet ovanför vin-
kelbyggnadens tak och att rökdykare behövdes. Kloc-
kan var då kanske 00.15. Då han senare befann sig på
gårdsplanen, såg han eld slå ut från kontoret eller från
huvudbyggnadens dörr.

Så långt förhållningsprotokoll beträffande bran-
den, livräddning m m.

Brandkårsverksamheten

Vid Brunflo brandkårs ankomst fick brand-
chefen besked om att två patienter befann sig
innanför ett fönster ovan taket till envånings-
delen. Han beordrade omedelbart dit en rök-
dykare med tryckluftapparat och gick själv
upp på taket. Rökdykaren fann de båda kvin-
norna i röken och lyfte dem till fönstret, där
de togs om hand och fördes till den större
vårdbyggnaden. De voro dock döda. Brand-
chefen tillkallade ambulans kl 00.22 enligt te-
levaktens rapport. Den ambulans som fanns
inne på Östersunds brandstation sändes till
brandplatsen, där den efter 21 km körning in-
träffade efter omkring en kvart. Den andra
ambulansen, som var ute på en transport, di-
rigerades även dit. De behövde ej användas.

Brunflo brandkår hade uttryckt med 12 man
i första utryckning, vilken styrka ökades till
16 man, samt två brandbilar och en transport-
abel motorspruta om 900 l/min. Den ena bi-
len var försedd med bl a 800 l vattentank och
frontpump, den andra var en jeep, anordnad
för slangutläggning. Brandchefen beräknade
tiden från alarmeringen till brandkårens an-
komst till brandplatsen till ca 20 min. Avstånd-
et mellan brandstationen och brandplatsen är
6 km.

Brandbilens vattentank tömdes, liksom en
närbelägen brunn, varefter man med hjälp av
jeepen lade ut en 3" slangledning till Lockne-
sjön, ca 425—450 meter från brandplatsen
med en nivåskillnad av uppskattningsvis högst
10 m. Bevakning ordnades i vindriktningen,
där bl a en ekonomibyggnad var belägen. Kl
00.25 begärde brandchefen hjälp av Öster-
sunds brandkår.

Östersunds brandkår uttryckte med en tank-
bil med bl a 2.600 l vatten, en större jeep med
bl a 800 l vatten, en transportabel motorspru-
ta samt en mindre jeep med slangkärra. Per-
sonalstyrkan var 2+4 man, men då två am-
bulanser med 4 brandmän tidigare hade ryckt
ut, blev 10 man disponibla på brandplatsen.

Brandbilarna anlände omkring kl 00.50. Då
var byggnaden helt övertänd utom en mindre
del av envåningsbyggnaden.

Östersunds tankbil placerades för skydd av
den vårdbyggnad, som med sin närmaste del
låg 30—35 m från den brinnande byggnadens
västligaste del, varefter en slangledning utla-
des. Den behövde dock icke användas. Vård-
byggnaden bevakades dessutom invändigt.
Byggnaden har en yta av ca 330 m² och är
uppförd av trä i två våningar med källare
och delvis inredd vind. Ovan källaren finns
ingen brandskyddande beklädnad.

Brunflo brandkår kopplade sin 3"-ledning
från sjön till sin frontpump — bilen var pla-
cerad på gårdsplanen — och utlade tre led-
ningar därifrån mot den brinnande byggnaden.

Östersunds brandkår bevakade även i vind-
riktningen, där stora gnistor flög över ett an-
tal mindre byggnader, bl a den ovan nämnda
ekonomibyggnaden.

Sedan spridningsrisken var över, återvände
Östersunds brandkår hem, där den sista brand-
bilen inträffade kl 02.33. Brunflo brandkår
fortsatte släckningsarbetet. Eftersläckning på-
gick först till omkring kl 00.30 den 20/12,
varvid Tandbyns brandstyrka i Brunflo kom-
mun avlöste på kvällen den 19/12. Vid 18.30-
tiden den 20/12 måste brandkåren återupp-
taga eftersläckningen.

Eftersökningen av de omkomna, som sak-
nades, kunde av polisen ej påbörjas förrän den
20/12 p g a den stora hetten i brandmassorna.

Erfarenheter m m

Tack vare de utförliga förhållningsprotokollen
får man en tydlig bild av hur snabbt brand
kan sprida sig i ett oskyddat trähus. Detta
även vid vindsbrand, som det tydligt varit
från början. Oförbrända gaser under plåtta-
ket torde efter genombränning av korridor-
taket ha fått god lufttillförsel via den mitt
emot ingången liggande öppna trappan så att
snabb övertändning av gaserna har skett och
röken pressats nedåt. Den genombränning av
korridor-taket som skedde tyder på att mera
brandfördröjande material — t ex mineralull
— är lämpligare som vindsisolering än såg-
spån och kutterspån.

I och för sig borde det gynnsammaste läget
ur utrymningssynpunkt vara, då brand bör-

jag på vinden. Men att snabbt få ut så många sovande människor som det här rörde sig om är ett stort problem, detta även med friska människor. Det ligger nära till hands, att de i huset boende vill taga på sig innan de går ut — i synnerhet vintertid — och kanske också fördörjer utrymningen med att taga med sig personliga tillhörigheter. Att då ensam, som föreståndarinnan var från början, försöka få ut 26 eller 27 patienter från övervåningen, som givetvis hotades i första hand, måste ha varit ytterst svårt, med tanke på dels att ljuset slocknade, dels patienternas intelligensnivå. Föreståndarinnan fick visserligen hjälp av biträden i räddningsarbetet, men brand och rök spred sig för snabbt för att alla skulle kunna räddas.

Även denna brand visar med all tydlighet behovet av ett förbättrat brandskydd i de vårdanstalter, som ha bristfälligt sådant. Med stöd av brandlagstiftningen och med ledning av statens brandsinspektions meddelanden 1960:7 och socialstyrelsens råd och anvisningar nr 151/1962 måste detta genomdrivas. Av vikt är också, att man vid om- och tillbyggnad av dylika anstalter så långt det är möjligt utnyttjar byggnadsstadgans brandskyddsbestämmelser, och alltså ej medger andra avsteg härifrån än vad som är lämpligt ur brandskyddssynpunkt.

Vid besök vid Locknegården efter branden påpekade riksbrandinspektören betydelsen av bl a att *effektiv intern alarmering* ordnas så att personalen snabbt kan samlas för livräddning och släckning innan brandkär hunnit anlända.

Att en patient vaknade och skulle gå på toaletten, såg gnistor ramla ned på golvet i rummet, och därefter väckte föreståndarinnan måste betraktas som en slump. Härigenom kunde föreståndarinnan och biträden rädda 22 eller 23 patienter. Ytterligare minst en patient var visserligen vaken och hon såg, att det var oeld i taket i korridoren, men om ingen hade upptäckt branden i så tidigt skede, fanns risk, att alla kunde ha omkommit. Behovet av bl a automatisk brandalarm i vårdhem av oskyddat trä framstår klart. Med dylik larm vinnes den fördelen att vederbörande från början får klart besked, att det är allvar.

Det är givet, att låsta ytterdörrar måste finnas till vissa vårdanstalter, men då måste möjlighet, också finnas att vid katastroftill-

fälle snabbt kunna öppna sådan dörr utan att behöva hämta nyckel från annan plats eller av annan person. (Av de omkomnas läge och vad som framkommit efter branden synes framgå, att de låsta ytterdörrarna i detta fall ej haft någon större betydelse ur utrymnings-synpunkt.)

Brandorsaken är under utredning och man anser, att man har att söka orsaken i anslutning till skorstenen.

Med anledning av branden har riksbrandinspektören, landshövdingen, centralstyrelsen i Jämtlands län för psykiskt efterblivna och landstinget tagit initiativ i syfte att söka åstadkomma förbättrat brandskydd beträffande vårdhem för psykiskt efterblivna i länet.

Genom landstingets förvaltningsutskotts beslut har landstingets byggnadsingenjör tillsammans med länsbrandinspektören nyligen besiktigt bl a två sådana vårdhem och meningen är att denna verksamhet skall fortsätta.

P.-Å. Edvinsson

* * *

Brandkatastrofen vid Locknegården har i riksdagen givit anledning till nedanstående

INTERPELLATION

Uppsikten över brandskyddet vid åldringsvårdsanstalterna sker genom länsstyrelsernas försorg av väl kvalificerad personal. Vid andra vårdanstalter ute på landsbygden utförs motsvarande inspektion av personal inom den lokala brandberedskapen, som väl endast i undantagsfall förfogar över för sådana uppgifter tillräckligt utbildad arbetskraft.

Brandkatastrofen vid Locknegårdens vårdhem utanför Östersund, vid vilken nio vårdtagare innebrändes, har gett en skrämmande relief åt detta missförhållande, varför jag hemställer om andra kammarens tillstånd att till Statsrådet och Chefen för Socialdepartementet få framställa följande frågor:

Har man inom Socialdepartementet observerat den bristfälliga uppsikten över brandskyddet vid vissa vårdanstalter och om så är fallet, har hr Statsrådet för avsikt att vidtaga erforderliga åtgärder för att alla vårdanstalter får någorlunda likartad uppsikt över sitt brandskydd?

Stockholm den 15 jan 1963

Helge Lindström

VOLVO LAPLANDER

Snabbt och kraftigt universalfordon för tungt arbete

Volvo L 3314 Laplander har konstruerats för krävande militärt bruk och otaliga civila arbetsuppgifter i skogen, i lantbruket, inom stad och kommun, som servicevagn, som transport- och dragfordon eller som kraftkälla för de mest skilda arbetsredskap.

Framåt terrängfordon

Breda däck med låg ytbelastning, 4-hjulsdrift, stark motor och automatisk differentialspärren ger Volvo Laplander enastående styr-

ka och terrängframkomlighet, även med full last.

Bekvämt personalfordon

Volvo L 3314 Laplander kombinerar mycket goda landsvägsegenskaper med terrängframkomligheten. Den ger 8 personer snabb och bekväm transport även till arbetsplatser utan vägar. Som extra utrustning finns heltäckande hardtop.

Smidigt lastfordon

Stort lastutrymme med en lastkapacitet av 900 kg gör Volvo Laplander lämplig för material-

transport eller som servicefordon vid svårtillgängliga arbetsplatser.

Mångsidig arbetsmaskin

Volvo L 3314 Laplander är en mångsidig arbetsmaskin. Ett kraftuttag, som ger 55 hk, gör Volvo Laplander lämplig för drivning av verktyg som pumpar, kompressorer, slätterredskap, sopmaskiner osv.

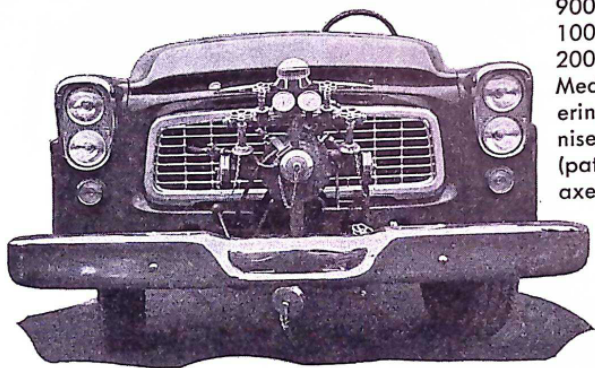
En vinsch (dragkraft 2000 kg) och en dragkrok (dragkraft 1300 kg) ger Volvo Laplander ytterligare en rad användningsområden.

Tala med Er Volvo-handlare om vad Volvo Laplander kan göra för Er!

VOLVO

Liten Frontpump — Centrifugalpump

för
900 l/min vid
100 m/vp och
2000 motorvarv.
Med avgasevaku-
ering och synkro-
niserad koppling
(pat.) till motor-
axeln.

Wilh. Rubergs Fabriks AB, Långebro

Tel. Kristianstad 10174, 10178, 16278

BRISSMANS SLANGUTLÄGG- NINGSJEEP

Chassi: International C-124
4×4, med 340 cm hjulbas. To-
talvikt 4.300 kg. Bromsar, hy-
drauliska med vacuumervo.
4-hjulsdrift.

Motor: 6-cyl., toppventil 140
hkr bensin. Synkroniserad
växellåda, 4-växlad med ter-
rängväxellåda = 8 växlar
fram och 2 back.

Hytt: Original 3- eller 7-mans helt i stålkon-
struktion med svängd panoramaruta.

Kaross: Fristående från hytt, helt i stål- och plåt-
konstruktioner. Taket över lastkåpet bygges i
form av ett lastflak med räck av rostfria stålrör.
Med vår patenterade slangutläggningslåda har

den plats för upptill 1200 meter 76 mm vävslang,
denna slang kan köras ut av en enda man på en
minut och slangen lägger sig i en jämn sträng
efter bilen vilken hastighet man än kör med. Vid
sidorna göres materialfack. Jeepen tar c:a 1800
kg nyttig last.

BEGÄR OFFERT FRÅN

BRISSMANS BRANDREDSKAP AB

HALMSTAD - TELEFON 035/133 33

Skall skorstensfejarmästaren eller brandchefen besiktiga oljeeldningsinstallationer?

Av sprängämnesinspektör A. Billberg

I nr 9/62 av Brandkärstidskrift frågar en in-sändare bl a under punkt 4 följande: "Skall skorstensfejarmästaren ensam besiktiga oljeeldningsinstallationer?" Sekreteraren i Brand-försvarsutredningen, hovrättsfiskalen C. G. Källner, som besvarat de framställda frågor-na, är emellertid beträffande punkt 4 tveksam och säger följande:

"Enligt brandstadgan kan besiktning av oljeeldnings-installationer ej ske i annan form än som brandsyn eller tillsyn i samband med sotning enligt 18 §. Om oljeeldningsinstallationen är att likställa med eldstad — något som författaren av detta svar ej är kompetent att bedöma — är synen alltså en uppgift för skorstensfejarmästaren. Svårigheten att besvara frågan torde sammanhånga med att besiktning av oljeeld-ningsinstallationer kan ske på andra grunder än brand-lagstiftningen, exempelvis begäran av ägaren, bygg-nadslagstiftningen, lagstiftningen om brandfarliga varor."

Av ovanstående framgår att det sålunda är synnerligen motiverat med ett klarläggande av hur dessa olika myndigheters kompetens-områden är avgränsade med hänsyn till de olika lagstiftningarna.

Trots att detta ganska ingående behandlats i olika sammanhang i kommerskollegii utred-nings med förslag till förordning om brand-farliga varor samt därefter i såväl proposition som utskott har det visat sig att det i vissa avseenden föreligger delade meningar. Med anledning härav har nyligen ett sammanträde ägt rum mellan de berörda instanserna.

Vid detta sammanträde konstaterades, att den nya förordningen om brandfarliga varor, som trädde i kraft den 1 januari, i princip reglerar säkerhetsfrågorna icke blott beträffande gas- och oljeeldade uppvärmningsan-ordningar i allmänhet liksom även i fråga om förvaringen av det gasformiga resp flytande bränslet. De tekniska tillämpningsföreskrif-terna liksom även anvisningar i anslutning därtill skall utfärdas av kommerskollegium men föreligger ännu icke. Med anledning här-av har kommerskollegium och statens brand-inspektion gemensamt överenskommit att cir-kulär 21 tills vidare skall tjäna till ledning

ifråga om inrättande av oljeeldningsinstalla-tioner, vilket närmare framgår av det med-delande, som genom brandinspektionens för-sorg nyligen utsänts (1962:9). Cirkulär 21 innehåller emellertid huvudsakligen tekniska anvisningar, och det synes därför befogat att även klargöra de ändringar i befogenheter och skyldigheter, som på grund av den nya för-ordningen kan ha inträtt ifråga om brand-chefernas befattning med såväl oljeeldnings-installationer som oljekaminer och liknande.

Oljeförrådet med tillhörande rörledningar m m

På grund av utformningen av den nya för-ordningen om brandfarliga varor, är det lämpligast att först behandla de problem, som sammanhänger med själva oljeförrådet och dess anordnande, vilket i förordningen be-handlas under rubriken "Förvaring".

Den administrativa behandlingen av "för-varingsärendena" (25 §) blir i praktiken att kvantiteter av den storleksordning, som faller under beteckningen "upplag", fordrar till-stånd av byggnadsnämnden, under det att mindre kvantiteter "förråd" skall anmälas till brandchefen. De kvantiteter flytande bränsle, som finns i fotogenelement och ka-miner, fordrar däremot varken tillstånd eller anmälan enligt förordningen.

I detta sammanhang bör vidare påpekas att det i samband med yrkesmässig tillverkning eller bearbetning av brandfarlig vara enligt 33 § i förordningen kan bli fråga om tillstånd av byggnadsnämnden även om själva förva-ringskvantiteten i och för sig icke faller under beteckningen "upplag". Som exempel kan nämnas bränning av tegel i oljeeldade ugnar.

Tillståndsärenden

Hur byggnadsnämnden skall behandla till-ståndsärenden framgår av 55 §. I 1. mom stadgas att samråd *skall* äga rum med brand-chefen. Sedan ärendet beviljats får anläggning-en emellertid icke tagas i bruk förrän den avsynats enligt 16 §, 4. mom genom bygg-nadsnämndens försorg, varefter det åligger denna att lämna besked att avsynad anlägg-

ning eller anordning må tagas i bruk. I 59 § stadgas att brandchefen skall kallas till avsynningen liksom sökanden eller ombud för honom.

Av ovanstående framgår sålunda att brandchefens befattning med tillståndsärenden enligt förordningen är klart och tydligt reglerad.

Fortsatt övervakning av anläggningar som inrättats med tillstånd

I fråga om den *fortlöpande* övervakningen av anläggningar, som inrättats med tillstånd av byggnadsnämnd och i samband därmed avsynats och godkänts, har diskuterats huruvida brandchefen, på vilken lokalt tillsynen ankommer, i händelse av påträffade avvikelser från villkoren i byggnadsnämndens tillstånd, bör tillgripa brandsyneföreläggande eller icke. Så synes icke vara förordningens mening. Det stadgas nämligen i 16 §, 3. mom, andra stycket att återkallelse av tillstånd helt eller delvis kan ske därest tillståndshavaren åsidosatt i tillståndet meddelad föreskrift eller gällande bestämmelser om brandfarliga varor i övrigt och *trots anmaning av behörig myndighet* underlåtit att vidtaga rättelse inom skälig tid. Detta innebär sålunda, att behörig myndighet, som genom inspektion, brandsyn eller på annat sätt fått kännedom om felaktigheter, i första hand har skyldighet att anmana den felande att vidtaga rättelse. Vid det förutnämnda sammanträdet mellan de berörda myndigheterna förklarade de juridiska experterna att, med hänsyn till förordningens uppbyggnad, *brandchefen* utgjorde en sådan behörig myndighet som i 16 § avses.

Om den förutnämnda anmaningen ges formen av ett brandsyneföreläggande i vanlig ordning, synes vissa komplikationer kunna uppkomma, därest vederbörande överklagar föreläggandet hos länsstyrelsen. Det är knappast troligt att länsstyrelsen fastställer ett dylikt föreläggande utan att remittera detsamma till vederbörande byggnadsnämnd för yttrande eller kanske snarare för handläggning med hänsyn till lydelsen av 16 §. Det måste i första hand ankomma på den tillståndsbeviljande myndigheten att avgöra huruvida och i vad mån brott mot den givna resolutionen föreligger och vilka åtgärder som med anledning därav måste anses nödvändiga. Den riktiga gången synes därför vara att anmaningen

har sådan form, att det tydligt framgår att invändning mot densamma skall göras hos byggnadsnämnden. Anmaningen bör — åtminstone i svårare fall — göras skriftligen och kopia av densamma bör tillställas byggnadsnämnden. Har rättelse företagits utan dröjsmål bör självfallet byggnadsnämnden också underrättas härom. Gången över länsstyrelsen torde endast komma att innebära en onödig omgång.

Vidare diskuterades hur brandchefen skulle förfara i de fall han vore tveksam om huruvida tekniska förutsättningar till anmärkning verkliga förelåg. Man fann att sprängämnesinspektionen i sådant fall måste anses vara den rätta sakkunniga instansen och att jämväl sprängämnesinspektionen hörde till de behöriga myndigheter, som här avses. En dylik förfrågan synes icke behöva gå via byggnadsnämnden. Såväl sprängämnesinspektionen som brandchefen åligger det nämligen att utöva tillsyn över förordningens efterlevnad och vad brandchefen beträffar framgår detta av 17 §.

Anmälningssärenden

För det första synes beträffande dessa böra påpekas, att ifråga om oljeeldning anmälningsskyldigheten endast gäller själva oljeförrådet med tillhörande rörledningar, under det att oljeeldningsanläggningen i övrigt icke fordrar anmälan till brandchefen liksom ej heller installation av olje- eller fotogeneldade kaminer. Däremot bör liksom hittills anmälan ske till skorstensfejarmästaren när det gäller nyinstallation av olje- eller fotogeneldade kaminer, som skall anslutas till skorsten — antingen direkt eller via kakelugn — i och för undersökning av röckkanalens lämplighet för ändamålet.

Härvid uppstår frågan huruvida anmälningstvång i annan ordning kan påfordras, t ex enligt brandlagen.

I förarbetena till förordningen om brandfarliga varor synes man ha utgått ifrån att så icke borde vara fallet. På sid 100 del II anföres nämligen följande:

"Kollegium förutsätter att av ordalagen i första stycket kan utläsas att ren *förbrukning* av brandfarliga varor i inter fall är underkastad tillståndstvång och alltså ej heller anmälningsskyldighet. I de fall varom här är fråga — oljeeldning, alstrande av elektrisk reservkraft, motordrift, svetsning, uppvärmning med gasol, rödsprit eller fotogen etc, d v s när den brand-

farliga varan förbrukas huvudsakligen i ett slutet system och utan att komma i omedelbar beröring med annan vara — har kollegium räknat med att det kan tillfredsställande övervakas att de för förbrukningen erforderliga anordningarna är betryggande ur säkerhetssynpunkt och att förbrukningen sålunda normalt icke medför risker. Detta syfte uppnås främst genom utfärdande av utförliga föreskrifter och anvisningar rörande anordningarnas utförande och skötsel, stundom kompletterade med ett förordnande om obligatoriskt typgodkännande, som i enstaka fall kan ersättas med ett godkännande i det särskilda fallet. Härtill kommer att förbrukningen ofta förutsätter förvaring av så stora mängder brandfarlig vara att tillstånd eller anmälan för denna förvaring krävs enligt reglerna i förslaget 25 §. Vid den besiktning som tillstånds- eller anmälningsärendet föranleder, bör också hanteringsanordningarna (Oljeeldningsapparaturen är i detta fall en hanteringsanordning) avsynas."

Emellertid utsågs det i anvisningarna till byggnadsstadgan, BABS 35:321, att vid övergång från fast till flytande bränsle bör kontroll av rökgångar m m företagas av skorstensfejarmästaren.

Oljekaminer och liknande

Vad beträffar anslutning av oljeeldade kaminer eller andra oljeeldade apparater till rökgångar, kakelugnar eller kaminer överenskomms vid det förutnämnda sammanträdet att allmänheten bör uppmanas att till skorstensfejarmästaren anmäla dylika anordningar. Någon möjlighet att påfordra sådan anmälan ansåg sig kommerskollegium icke ha med hänsyn till det förutnämnda uttalandet i den av riksdagen granskade utredningen angående den nya förordningen om brandfarliga varor. Det upplystes att allmänheten redan nu anmanas att verkställa anmälan och att detta synes fungera förhållandevis tillfredsställande. I samband härmed framhölls angelägenheten av att sådana instruktioner utfärdades till skorstensfejarmästarna, att ev fel eller andra synpunkter på den oljeeldade apparaten och installationen som sådan meddelades till sprängämnesinspektionen, så att enhetlig bedömning av förutsättningarna för dessas konstruktion och användbarhet så långt möjligt kunde åstadkommas.

I regel kommer sålunda brandchefen icke att bli inkopplad på installationen av oljeeldade kaminer och liknande. I vissa fall kan dock ett anmälningsärende enligt förordnin-

gen om brandfarliga varor uppkomma, nämligen då kamin eller annan liknande eldningsapparat anslutes med rörledning till ett bränsleförråd. Med hänsyn till läckagerisken från speciellt rörledningen måste nämligen aldeles speciella apparat- och intsallationsbestämmelser följas.

Vanliga oljeeldningsinstallationer

Enligt cirkulär 21 förutsättes att brandchefen avsynar hela oljeeldningsanläggningen, d v s såväl bränsleförrådet med tillhörande rörledningar som brännarininstallationen. Enligt den nya förordningen om brandfarliga varor är ju, som tidigare sagts, endast bränsleförrådet föremål för anmälningssskyldighet, varav följer att brandchefen icke behöver befatta sig med själva brännarininstallationen i annan mån än för att uppfylla vad som kan räknas för allmän tillsyn av förordningens efterlevnad. Däremot åvilar det skorstensfejarmästaren att verkställa eldstadsbrandsyn enligt brandstadgan, 12 §, 2. mom. Visserligen är eldstadsbrandsynen formellt begränsad till "eldstad eller annat, som enligt gällande föreskrifter skall sotas", men eftersom eldningsapparatsens funktion i högsta grad inverkar på sotbildning och pannans funktion över huvud taget, så är det lämpligt att eldningsapparaten, d v s i detta fall oljebrännaren med automatik, ingår i eldstadsbrandsynen. Det har också framhållits att skorstensfejarmästaren är den ende som har tillfälle att periodiskt kontrollera anläggningar också i alla bostadshus i vilka för övrigt flertalet oljeeldningsinstallationer torde finnas.

Fråga uppstår emellertid hur skorstensfejarmästaren skall förfara om sådan felaktighet upptäcks å oljeeldningsapparaturen, som behöver rättas till. Oljeeldningsapparaturen är typgodkänd enligt förordningen om brandfarliga varor, men skorstensfejarmästaren är icke nämnd bland de myndigheter, som har att övervaka denna förordnings efterlevnad. Det utsågs emellertid ej heller i förordningen hur rättelse skall påfordras ifråga om sådana anordningar, som endast fordrar anmälan eller varken anmälan eller tillstånd, "fria arrangemang". Det synes därför som om det lämpligaste sättet att framtvinga erforderliga åtgärder hos tredskande vore brandsynföreläggande i vanlig ordning. Med hänsyn till önskvärdenheten av att den centralt övervakande

Erfarenheter av "snorkeln"

Efter organisationsstudier vid brandförsvaret i Västerås beslöts i rationaliseringssyfte anskaffning av en sk snorkel efter Chicago-mönster. En utredning gav vid handen att en max höjd av 16 m skulle täcka ca 90 % av bebyggelsen. Den svensktbyggda typen Gabson inköptes och levererades färdig försommaren 1962. Utbildning av personalen har sedan skett och "snorkeln" har tillkallats vid bränder, där behov av densamma förelagat. Ännu har den ej insatts i första utryckning, men så är avsett att ske, då tillräckligt antal personal är färdigutbildad.

Ett osedvanligt stort antal bränder har inträffat under andra halvåret 1962 i Västerås, delvis anlagda av en mordbrännerska. Aldre bebyggelse, bl a av tvåvåningstyp med inredd vind, drabbades flera gånger. Snorkeln har därvid kommit till användning vid flera tillfällen.

Vid Västgötegatan 3 hade en alkoholist antant vinden den 23 maj. Under släckningens gång tillkallades "snorkeln" och insattes mot taket och svåråtkomliga hörn vid takfoten. Man hade stora svårigheter att infintra komma åt dessa prång. Utifrån kunde givetvis stege använts, men den skulle då flyttats gång på gång. Det är ju också besvärligt att arbeta med yxa, bräckjärn och slang på en stege. Tack vare rörligheten hos "snorkeln" med korgen som fast arbetsplattform kunde upp- och avsläckning ske bit för bit på ett enkelt och riskfritt sätt.

Den 29 och 31 oktober drabbades Malma-bergsgatan 8 av häftiga vindsbränder. "Snorkeln" insattes dels för upptagning av rökavlopp dels för släckning. Tack vare rörligheten

myndigheten beredes möjlighet att följa utvecklingen på oljeeldningsområdet i praktiken, synes det dock önskvärt att sprängämnesinspektionen åtminstone tills vidare erhåller meddelande om de förelägganden som göres beträffande mera betydelsefulla eller principiella anmärkningar. Det är att märka att oljeeldningsanvisningarna *icke* är föreskrifter, utan innebörden av desamma är att en anläggning utförd enligt dessa uppfyller uppställda säkerhetskrav. Avvikelse får sålunda *icke* underkännas med mindre än att avvikelsen medför väsentligt ökad risk.

gjorde den en utomordentlig insats. Taken var hala, men personalen stod säkert i korgen.

Den 12 december tände en minderårig ett större bostadshus av trä, i två våningar, i Skultuna. Branden spred sig häftigt från bottenvåningen till nästa våning och vinden. "Snorkeln" insattes för rökavlopp samt släckning av svåråtkomliga delar av vinden, särskilt vid takfoten. Även en del av en lägenhet i övre våningen avsläcktes från fönstren. Tack vare fyrhjulsdriften kunde bilen ta sig fram genom trädgården. Taket var brant, halt och svåråtkomligt med vanlig stege.

I ett tvåvånings, reveterat trähus med inredd vind, Timmermansgatan 3, uppstod en häftig brand den 23 december. Trapphuset eldhärjades jämte vinden i brandens första skede. En man räddades i sista stund från en vindslägenhet. "Snorkeln" hade då ännu ej anlant. Maskinstegen hängde upp sig, varför utskjutsstege måste användas. Hade "snorkeln" då funnits till hands hade den varit idealisk. Räddningen blev nu mycket riskabel, då mannen var halvt omtöcknad av rök. "Snorkeln" sattes sedan in vid släckningen av vinden och trapphuset. Trappan var där avbränd. Taket, som var svåråtkomligt och halt, bröts upp och släcktes delvis från "snorkeln" (se bild 1).

Genom en gasexplosion uppstod den 29 december en häftig brand i ett envånings affärshus av trä vid Hantverkargatan 1. Byggnaden ligger i ett gammalt brandfarligt kvarter i stadens centrum. Före brandkårens ankomst spred sig elden till vinden på bredvidliggande tvåvåningshus, sammanbyggt med flera uthus av trä. "Snorkeln" sattes in först mot det mindre husets tak (se bild 2), som delvis var genombränt. Detta grovsläcktes snabbt. "Snorkeln" flyttades därefter till det högre huset. Elden på vinden slogs snabbt ned med angrepp genom vindsfönster efter vindsfönster. Branden kring takfoten släcktes. Elden hindrades att kasta sig över en mycket smal port till nästa träbyggnad. Eftersläckning skedde på besvärliga punkter vid takfoten och på taken.

Taktiken har utformat sig så att "snorkeln" sattes in dels för upptagning av rökavlopp, dels för släckning av vind genom angreppshål och fönster, dels också mot den alltid svår-

Bild 1.

åtkomliga takfoten med innanför liggande utrymmen och prång. Eftersläckning har skett utifrån genom uppbyggnad och upphuggning samt med vatten från smalslang, som anslutits till korgens 1½" slangkoppling på den fasta stigarledningen från pumpen. Lägenheter i övre våningar har grovsläckts genom förflyttning från fönster till fönster. I vissa fall har smalslang från grenrör på marken dragits upp i korgen. Vid rörelser med korgen har det då visat sig att slangen hindrar genom att lätt hänga upp sig i staket, bråte o dyl. Det är därför fördelaktigare att använda stigarledningen i korgen. Vid koppling av brandpumpens tryckkuttar till ledning från brandpost har det varit lämpligt att koppla in grenrör framför bilen, då denna måste flyttas titt och tätt. Den mängd slang som alltid ligger kring ett brinnande objekt är givetvis hindrande för "snorkeln". För att kunna utnyttja denna måste bilen flyttas runt den brinnande byggnaden. Det har visat sig att slangen hållit att köra över i samtliga fall. Fördelaktigt vid förflyttningen är att korgen ej behöver läggas ned i transportläge, som måste ske med en maskinstege. Strålkastarna på korgen har varit mycket värdefulla vid arbete i mörker. En annan fördel är att arbetsverktyg bekvämt kan medföras i korgen.

"Snorkeln" har inte ännu kommit till användning vid livräddning, då den ej ingår i första utrykning. Som transportmedel för personal från och till tak och fönster har den emellertid visat sig idealisk och snabb. Vid livräddning kommer den därför att vara både

Bild 2.

snabb, säker och enkel; en man sköter ensam hela "operationen".

Som "flygande" arbetsplattform är "snorkeln" överlägsen stegar både ifråga om säkerhet och ändamålsenlighet.

Det gångna halvårets erfarenheter visar, att man här fått ett utomordentligt tillskott i brandsläckningsutrustningen, speciellt vid de alltid riskabla livräddningarna från fönster o dyl och vid vindsbrandsläckningarna. För städer, som inte ha utpräglad storstadsbebyggelse, torde 16 m höjd ur kostnadssynpunkt kunna godtagas. Eljest är givetvis större typer att föredraga, då 16 m "snorkeln" ej når högre än övre fönstren i ett femvåningshus. Ett krav på de större typerna bör dock vara dels att max höjden på ekipaget i hopfällt transportläge ej medför att brandstationens porthöjd blir otillräcklig, dels att fordonet ej blir svårmanövrerat i tränga gathörn eller gårdar. Fordonets vikt bör hållas så låg som möjligt med tanke på framkomstmöjligheterna i trädgårdar, snö m. m.

"Snorkeln" får inte anses vara till enbart för medelstora och större städer utan för alla samhällen, speciellt där träbebyggelsen i två eller flera våningar finnes.

(Benämningen "snorkel" har varit under behandling vid Tekniska nomenklaturcentralen. Efter samråd med Statens brandsinspektion och rektor vid Statens brand-skola ha beteckningarna "lyftarmsbil" eller "lyftkorgsbil" föreslagits. Dessa torde tekniskt rätt uttrycka funktion och typ, men är inte lyckade som arbetsnamn. "Snorkel" är vedertaget i USA och är för vår del i Västerås inarbetat, varför denna benämning kommer att användas i fortsättningen här.)

Ove Werngren

Statens Brandinspektion

Samtliga länsstyrelser har den 24/1 1963 tillställts följande cirkulärskrivelse ang *föreställningstält*.

"Statens brandinspektion har under hand erfårit att brandchefer i olika delar av landet har stora svårigheter att få ledningen för kringresande tältrevyer och liknande att iakttä skäliga säkerhetsföreskrifter. I åtskilliga fall synes föreställningar ha genomförts, vid vilka publiken varit utsatt för stor latent fara på grund av att alltför många personer tagits in i tältet. Härigenom har trängseln i sittplatsfälten blivit stor och gångarna mellan fälten alltför trånga. En vanlig anledning till brandchefernas svårigheter synes vara den brådska med vilken förberedelserna för föreställningarna bl a biljettsförsäljningen helt naturligt måste genomföras.

Statens brandinspektion har i meddelande nr 1957: 5 lämnat generella anvisningar angående brandskyddsåtgärder för föreställningstält. Dessa anvisningar, vilka tillkommit efter samråd med bl a representant för tältcirkusföretag, söker brandcheferna i möjligaste mån följa. Mot de där lämnade rekommendationerna har några invändningar i sak ej framförts från företag,

VÄSTERÅS STADS BRANDFÖRSVARS

Gabson-lift

— är en kvalitetsprodukt ur vårt tillverkningsprogram av elektrohydrauliskt manövrerade utrustningar för flygföretag, brandkåror och industrier.

Gabson AB

Gudmundrågatan 5 VÄLLINGBY

Telefon 08-87 26 80, 89 54 36

som berörs av dem. I många fall synes man ha förklarat sig villig att helt följa de av brandcheferna lämnade direktiven. När det vid slutlig kontroll omedelbart före föreställningens början visat sig att exempelvis antalet sittplatser enligt brandchefens mening varit alltför stort, har man förklarat sig ej kunna göra några ändringar med hänsyn till att biljetterna redan sålts.

För att de allvarliga risker för katastrof och förlust av människoliv, som i händelse av en brand och därmed följande panikartad utrymning är förenade med de ifrågakavande tältföreställningarna, i möjligaste mån skall undanröjas är det nödvändigt att polismyndighetens tillståndsgivning sker i intimt samråd med brandchefen samt att resolutionen alltid innehåller uppgift om det största antal åskådare som samtidigt får befinna sig i tältet. För bestämning av detta antal — vilken bestämning bör ske i samråd med brandchefen — torde det vara nödvändigt att ha tillgång till en plan i lämplig skala över tältet. På denna plan bör vara angivet antalet åskådarplatser i de olika fälten samt gångars och utgångars placering och bredd. Det må i detta sammanhang nämnas att i hittills utfärdade resolutioner beträffande åskådarantalet som regel endast torde ha angivits "att icke fler personer lämnas tillträde till tältet än som kan rymmas därstädes utan trängsel" eller annan liknande formulering. Det är icke onaturligt att den sökandes och brandchefens uppfattning om vad som är trängsel kan starkt divergera.

Statens brandinspektion anholder att vederbörande polismyndigheter underrättas om de här omnämnda missförhållandena och erhåller sådana direktiv med avseende på resolutionernas utformning, att tältföreställningarna kan genomföras utan att allmänheten, på sätt hittills i många fall skett, utsätts för allvarlig fara."

* * *

Cirkulärskrivelsen har sedermera — den 4 februari 1963 — även tillställts följande:

AB Knäppupp
Cirkus Schuman
Filidelfiaförsamlingen, Stockholm
Cirkus Scott
Cirkus Zoo.

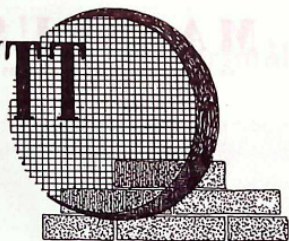
Vid cirkulärskrivelsens översändande har inspektionen i skrivelse till nämnda företag och sammanslutningar anfört:

"Brandinspektionen föreslår, att Ni snarast möjligt upprättar planer i lämplig skala över de olika tälttyper, som är eller kan bli aktuella för Eder del. Därvid är det angeläget att anvisningarna i ovan nämnda meddelande tillämpas. Om vid utarbetandet av sådana planer ovisshet skulle uppkomma rörande principiella spörsmål, förslår brandinspektionen, att Ni tar kontakt med inspektionen."

NYTT

från

BYGGNADSFRONTEN

Typgodkända fläktkammare

I en skrivelse till byggnadsstyrelsen den 23.3.1962 har med hänvisning till provningsintyg nr U 61-4259 från Statens provningsanstalt anhållits om klassificering av fläktkammare typ TPC till brandteknisk klass A-1. Fläktkammaren är utförd med en vägg av $1/2$ " Karlit, 4 cm mineralullisolerad och plåt i nämnd ordning inifrån räknat. Med anledning härav har byggnadsstyrelsen efter samråd med Statens brandsinspektion och Sveriges skorstensfejarmästares riksförbund meddelat följande.

Ifrågarvarande fläktkammare är enligt ovannämnda provningsintyg provad i avsikt att utvärdera isoleringsförmågan hos omslutningsväggarna, då fläktkammaren blir utsatt för sådana temperaturer, som kan antagas uppstå vid brand i lägenhet, ansluten till fläktkammaren genom ventilationskanaler.

Med hänsyn till dels de temperaturer som uppmätts vid provning enligt ovan angivet intyg, dels till ifrågasvarande fläktkammarens konstruktion, synes fläktkammaren TPC utan hinder ur brandskyddssynpunkt kunna användas, där minimikraven på de anslutna ventilationskanalernas omslutningsväggar är högst BA- $1/2$.

I det faller brandteknisk klass A-1 erfordras enligt BABS 32:5, nämligen då imkanal från restaurangkök eller annat större kök eller rökkanal anslutes till fläktkammaren, skall emellertid golv, väggar och tak till densamma utföras enligt brandteknisk klass A-1. Den utförda provningen synes ej ha klarlagt att fläktkammaren har sådan motståndsförmåga, varför denna ej med ledning av tillgängliga uppgifter kan godtagas där krav på A-1 föreligger. I avvaktan på kompletterande provningar synes dock intet vara att erinra mot att fläktkammare av ifrågasvarande typ godtages där rökkanaler från öppna spisar anslutes till fläktkammaren, under förutsättning att sådana rökkanaler förekommer från högst 10 % av antalet anslutna lägenheter. (10.7.1962)

Vedeldad bastukamin

Bastukaminer som eldas med fast bränsle hör till en typ av eldstäder, som genom att de är så enkla i sin utformning kan tänkas tillverkas utan tanke på säkerheten (se byggnadsstadgan och BABS kap 35). Det är i varje fall tänkbart att en del av dem är hemmagjorda av någon plåtkar. Till ledning för brandsynmyndigheter återges här ett yttrande från brandsinspektionen i denna fråga.

Med anledning av en skrivelse den 8 augusti 1962 anförde statens brandsinspektion efter samråd med skorstensfejarmästarnas riksförbund följande.

Kaminen saknar slutet askrum, vilket kan medföra att glödande aska överflyller asklådan och faller på golvet. Denna risk för brands uppkomst måste undanröjas och synes det enklast kunna ske genom att asklådan placeras i ett slutet askrum inom kaminens ytterhölje.

Då kaminen ej är typgodkänd gäller för dess installation de regler för kamin som anges i BABS 35:22 varav framgår

att avståndet från eldstadsrostens underkant till brännbar byggnadsdel ej får understiga 25 cm. (Enligt ritning nr 21090 synes avståndet inklusive eldstadsunderlag av exempelvis 5 cm betong endast utgöra 23,5 cm),

att eldstad skall ha underlag av minst 5 cm betong eller tegel eller annan hållbar konstruktion, som ger åtminstone motsvarande skydd mot antändning,

att eldstad i sidled ej får anordnas närmare brännbar byggnadsdel, som är försedd med brandhändig beklädnad än 25 cm (8 mm asbestcementskiva eller 11 mm gipsskiva, tillverkade under kontroll av statens provningsanstalt),

att brännbara byggnadsdelar ej får förekomma närmare kaminens översida och framför eldstads-, ask- eller sotuttagsöppningar än 1 m, samt

att framför eldstad anordnas eldstadsplan med en bredd av minst 30 cm. Planen utsträcker 10 cm åt vardera sidan utöver kaminens bredd.

För att avvikelser skall kunna medgivas från de installationsföreskrifter, som ovan angivits fordras att bastukaminens typgodkännes av Statens Provningsanstalt.

I övrigt bör i installationsanvisningarna påpekas, att frisklufttillförseln anordnas till utrymmet där kaminen placeras till förhindrande av ofullständig förbränning och åtföljande koloxidbildning. (10.9.1962)

B. Lennmalm

Larmrocken **BRAGE**

SLITSTARK - VARM - VATTENTÄT

LARMBYXOR i samma material

UNIFORMSBYXOR i diagonal

UNIFORMSMÖSSOR, båtmodell

Begär prov som sändes till påseende utan förbindelse eller köptvång.

Tillverkas och försäljes av

Brage Petterssons Klädesindustri

Hjalmar Bergmans väg 168

ÖREBRO

Tel. (019) 12 21 48

ABA-FLEX brandslang enligt SMS

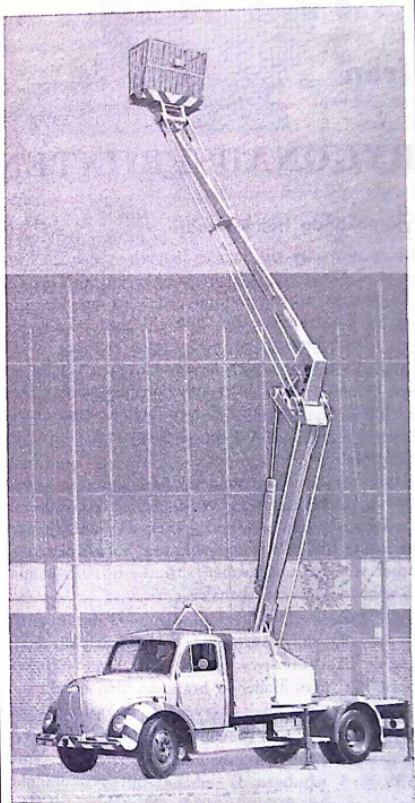
Bomull-terylene-
slang
invändigt
latex-
gummerad

Levereras i dim.
1", 1 1/4", 1 1/2",
2", 2 1/2" och 3"

ABA
Bollagen

ALLMÄNNA
BRANDREDSKAPSAFFÄREN AB
SCHEELEGATAN 28 STOCKHOLM K TEL. 54 14 00

MAGIRUS "SNORKEL"

Magirus hydrauliska arbetskorg typ MRN
14,5 meter.

Ett komplement till Eder maskinstege.

Begär offert!

LUCEMA AB
STOCKHOLM K

Tel. 52 65 77, 52 52 15, 51 12 18

Brandförsvarsmål i Regeringsrätten 1961

6. (Dnr 73/1960 Inr-dep)

Ang föreläggande att vidtaga brandskyddsåtgärder

I målet upplystes, att byggnaderna å den dödsboet efter Ida Lovisa Lorenzson tillhöriga stadsågan nr 1376 i Fagersta vore förenade genom en förbindelsegång under markytan (kulvert), att såväl byggnaderna som kulverten inrymde möbelfärr med utställning och lager samt att i byggnadernas 2:a och 3:e våningar funnes bostadslägenheter. — Vid brandsyn å fastigheten den 8 april 1954 beslöts, bl a, att sammanbindningskulverten skulle avdelas medelst en brandsäker vägg och branddörrar av godkänd konstruktion, vilka skulle hållas stängda under annan tid än affärstid, samt att trappan från mattlagret till tapetseraravdelningen skulle borttagas och öppningen igensätts med brandhärdig beklädnad. Nämda åtgärder skulle vara vidtagna senast den 1 september 1954. Beslutet vann laga kraft. — I en den 18 november 1957 till länsstyrelsen i Västmanlands län inkommen skrift anmälde brandchefen i staden, att vid en av brandsynenämnden därstädes den 13 november 1957 förrättad efterbesiktning å fastigheten befunnits, att de föreskrivna åtgärderna icke vidtagits. I yttrande till länsstyrelsen anhöll *S. Lorenzson och B. Lorenzson* — som voro enda delägare i ovannämnda dödsbo — att ärendet icke måtte föranleda någon länsstyrelsens åtgärd, varvid de framhöll att de i fråga om kulverten förelagda åtgärderna skulle bli förenade med stora kostnader och olägenheter. — I målet upplystes sedermera, att ovannämnda trappa borttagits och öppningen igensatts med icke brandhärdigt material. *Länsstyrelsen*, resolution den 25 november 1959: Länsstyrelsen prövar lagligt föreläggande envar av klagandena vid vite av 300 kr att senast den 1 april 1960 hava å berörda stadsåga låtit vidtaga följande åtgärder. 1. Den med brännbara plattor igensatta öppningen efter den numera borttagna trappan mellan mattlagret och tapetseraravdelningen förses med brandhärdig beklädnad. 2. Sammanbindningskulverten mellan byggnaderna å tomten avdelas medelst brandsäker vägg och branddörrar (pardörrar) av godkänd konstruktion. Branddörrarna skola hållas stängda efter affärstidens slut. De under punkt 2 föreskrivna åtgärderna må utbytas mot automatisk brandalarmanläggning i affärs- och lagerlokalerna. Alarmanläggningen skall vara ansluten till brandkårens larmsystem. *Regeringsrätten*: I målet är upplyst, att klagandena numera fullgjort den i överklagade resolutionen under 1 angivna åtgärden och att länsstyrelsen därför återkallat sitt

föreläggande i vad det avser samma åtgärd. Vid sådant förhållande finner regeringsrätten klagandenas talan i denna del av målet hava förfallit. Vidkommande besvaren i övrigt, eller alltså betr föreläggandet att vidtaga endera av de i överklagade resolutionen under 2 angivna alternativa åtgärderna, lämnar regeringsrätten besvaren utan bifall, dock att den dag, före vilken föreläggandet i denna del vid stadgat vite skall hava fullgjorts, bestämmes till den 1 oktober 1961.

7. (Dnr 90/1961 Inr-dep)

Ang höjning av sotningstaxa

Genom resolution den 24 april 1953 fastställde *länsstyrelsen i Kalmar län* en av stadsfullmäktige i Kalmar den 30 mars 1953 antagen sotningstaxa för staden. Vid sammanträde den 27 juni 1960 beslöt stadsfullmäktige att det å de i taxan angivna grundavgifterna utgående procentuella tillägget skulle, räknat från den 1 april 1960, höjas från 55 % till 75 %. *Länsstyrelsen*, vars prövning beslutet underställdes, resolution den 22 juli 1960, fann skäligt fastställa underställda beslutet att gälla fr o m dagen för samma resolution. I besvaren yrkade *J. Nettersjö*, att länsstyrelsens resolution måtte undanröjas och stadsfullmäktiges beslut oförändrat fastställas. *Regeringsrätten* hemställde att, enär hinder för fastställelse av underställda beslutet i oförändrat skick icke kunde anses föreligga, Kungl Maj:t måtte finna skäligt att, med undanröjande av länsstyrelsens överklagade resolution visa målet åter till länsstyrelsen för ny behandling. — Vid målets föredragning inför *Kungl Maj:t i statsrådet* den 26 maj 1961 beslöts i enlighet med regeringsrättens hemställan.

8. (Dnr 91/1961 Inr-dep)

Ang tillstånd att i hotell bibehålla befintliga evakueringsstrummor

I en till länsstyrelsen i Norrbottens län inkommen ansökan anhöll *Signe Lindskog* om tillstånd att i Järnvägshotellet i Älvsbyn, vilket innehades av henne, bibehålla befintliga evakueringsstrummor, oaktat de icke utförts av brandhärdigt material. I yttrande över ansökningen avstyrkte *länsarkitekten i länet* densamma med hänsyn till risken att vid eldsvada elden skulle spridas genom trummorna. *Länsstyrelsen*, resolution den 31 december 1958, fann med hänsyn till vad länsarkitekten i sitt yttrande över framställningen anfört icke skäl bifalla densamma. *Regeringsrätten*: ej ändring.

Stig-G. Holmberg.

Minnen

Akta Er för rostiga takrännor!

Det var julafton, snöstorm och larm från sta'n mellan broarna. Som alltid kappkörning mellan Johannes-(JO) och Katarina-(KT) stationerna. Och Rådstugans redskapskärra "sprang" för livet för att hinna först fram.

Vindsbrand i en gränd.

Jag kom med (KT) och fick genast order om att över den mekaniska stegen gå till angrepp mot taket. Jag sa' till en av mannarna att stanna nere, men han sprang upp på stegen ändå. Då blev jag arg — men svor av princip aldrig. Jag rev ner honom och gav honom en puff, så han for tvärs över gränden.

Sedan sex man anträt upp för stegen kom också jag och hade en stor yxa i näven. Alla de föregående hade trampat på takrännan, som emellertid nu gav vika för mina stövlar. En hemsk situation!

Omedelbart drämde jag yxans pik genom plåten på taket och blev hängande med ena handen om yxskafet

och den andra ännu i stegen. Nu gäller det! Jag släppte yxan och fick tag i stegen med båda händerna, men kom på stegens insida. Jag fick nog en chock och blev alldeles matt. Jag skrek på hjälp.

Ett par man antrade till min hjälp och lyckades få mig runt på stegen. Sedan måste jag ta'igen mig och andas ut innan jag fortsatte upp på taket.

Vi rev upp plåten och vädrade ut röken. Allt gick bra men jag var sedan alltid rädd för rostiga takrännor — särskilt i sta'n mellan broarna.

Så kommer det roliga slutet på detta minne. Efter inryckningen till KT gick jag på gatan och rökte en cigarrett. Den förut omnämnde brandmannen, som jag "rev ner" från stegen, kom fram och ville tala med mig, och sade: Jo, kapten kallade mig för "sjajas". Jag skrattade till, lade handen på hans axel och sade: Hör Du. Hör på bättre nästa gång. Det är stor skillnad på "sjajas" och pajas! Vi brast ut i gapskratt båda två och blev vänner för livet.

Furukullberg

3:e internationella terränglöpningen för brandmän

För tredje gången anordnas i år internationella tävlingar i terränglöpning för brandkårspersonal i Saint Saens i Frankrike. Som den intresserade läsaren erinrar sig redovisade vi här i nr 9/62 att i fjolårets tävlingar med 604 deltagare från 7 nationer återfanns 5 svenskar.

Årets tävling äger rum *söndagen den 21 april*. Den är öppen för såväl heltids- som deltidanställd brandkårspersonal, sker dels individuellt dels i lag, och är uppdelad i två kategorier:

- Seniorer (under 35 år den 1 januari 1963)
- Oldboys (över 35 år den 1 januari 1963)

Tävlande skall uppvisa en läkare utfärdad konditionsintyg.

Loppets längd: 5.650 m för vardera kategorin. Två banor över växlande terräng (gräs-landsvägs-skogsterräng) har anordnats. Spikskor får användas.

Intresserade kan från Svenska Brandkärnans Riksförbund, Jakobsgratan 14, Stockholm C, tel. 08/213606, rekvirera anmälningsblanketter och formulär för konditionsintyg (på svenska), vilka skola vara returnerade till Förbundet *senast den 28 mars 1963* för att därefter centralt vidarebefordras.

Befattningen som

Brandchef

vid Bollnäs stads brandkår förklaras härmed till ansökan ledig att tillträdas den 1 maj 1963 eller annan tidpunkt varom överenskommelse kan träffas.

Lön utgår enligt lönegrad A 17, ortsgrupp 3. Sökande, som önskar tillgodoräkna sig tidigare tjänstgöring i löneklasshänseende, skall meddela detta i ansökan.

Kompetensvillkor: Brandchefskurs, kat. 1.

För tjänsten gäller stadens tjänste- och pensionsreglemente (NTR och NPR). Blevande befattningshavare är skyldig att underkasta sig de ändringar, som i vederbörlig ordning kan komma att beslutas. Läkartintyg inlämnas efter anfordran. Ansökan, åtföljd av styrkt meritförteckning jämte övriga handlingar sökande önskar återopla, skall vara Brandstyrelsen, Fack 40, Bollnäs, tillhanda senast den 25 mars 1963.

Ytterligare upplysningar lämnas av brandchefen, tel 0278/100 69, eller brandstyrelsens ordförande, tel 0278/133 30.

Brandstyrelsen.

Den nya oljeförordningen

Äntligen börjar det hända något vad gäller tillämpningsbestämmelser och informationer rörande den nya förordningen om brandfarliga varor. Tvenne Kommerskollegii författningssamlingar har utkommit — båda i serie B — som behandlar föreskrifter och anvisningar rörande brandfarliga varor. Kungörelsen nr 1/1963 inrymmer *förteckning över brandfarliga varor*, medan nr 2/1963 behandlar dels *tillämpningsföreskrifter för tankbilar* (för brandfarliga vätskor och brandfarlig gas), dels *förteckning över förordnade besiktningsmän för tankbilar*.

Rekvision av kungörelserna kan ske hos Svenska Brandkärnans Riksförbund, Jakobs-gatan 14, Stockholm C. Begagna beställnings-bladet i detta nummer.

Statens brandskola har nu också kunnat fastställa tidpunkten då skolans informationskurs om den nya oljelagstiftningen kan anordnas. Den kommer att förläggas till Stockholm den 6—8 maj i år.

Deltagare i kursen hämtas bland länsbrandinspektörer, heltidsanställda brandchefer, statligt eller kommunalt anställt brandbefäl med brandingenjörskompetens samt brandkonsulenter. Deltagarna i kursen kommer sedan att anlitas som föreläsare vid regionala kurser för det övriga brandbefälet.

Statens Brandskola

Under förutsättning av riksdagens bifall till föreliggande proposition om skolans nya verksamhet — anpassad efter den nya brandlagstiftningen — kommer bl a följande klasser och kurser att genomföras under det närmaste året:

Brandingenjörskurs

första skedet 2/9 1963—11/1 1964

andra skedet 13/1—5/6 1964

tredje skedet 10/6—19/8 1964

Brandmästareklass 13/1—5/6 1964

Brandförmansklass 23/9—4/12 1963,

13/1—25/3 1964

Brandbefälskurs A 12/8—8/10 1963,

14/10—10/12 1963

Brandbefälskurs B och C

Platser och tider fastställes senare efter samråd med vederbörande länsbrandinspektör.

"Vice brandchef — brandmästare"

Ikke sällan träffar man på ett problem om tjänstebestämmelse. Jag tänker då framför allt på uttrycket "vice brandchef — brandmästare". Denna kombination är den utan gensägelse vanligaste men stundom förekommer den omvända benämningen "brandmästare — vice brandchef".

Statens brandsinspektion har nyligen besvarat en fråga om den rätta benämningen sålunda:

"Av tjänstebestämmelserna vice brandchef och brandmästare återfinns endast den förstnämnda i gällande brandlag. Enligt denna är det för varje kommun obligatoriskt med tillgång till bl a "en eller flera vice brandchefer". Däremot kräver brandlagen icke tillgång till brandmästare. Vad nu sagts torde förklara varför brandchefen så att säga är huvudordet i kombinationen "vice brandchef tillika brandmästare" och därför står först i texten i kommunal brandordning. Därigenom understrykes också den högre ansvarsställning, som tillkommer honom i hans egenskap av vice brandchef, dvs som brandchefens vikarie med bl a de åligganden — under text brandchefens semester eller annan ledighet — som normalt åvilar brandchefen.

Om det är, som Ni uppger, att "särskild vice brandchef" icke finns i en viss kommun utan allenast "vice brandchef tillika brandmästare", bör sålunda "vice brandchef" vara den gällande tjänstebestämmelsen just på grund att brandlagen föreskriver, att *minst en vice brandchef* skall finnas i varje kommun".

Avskrift av detta brandsinspektionens yttrande har för kännedom tillställts Svenska Stadsförbundet.

Stig G. Holmberg.

Notiser

Årets brandmöten

Med detta nummer följer kongressprogram, anmälningsblankett och rekvisitionskort för rum och färdbiljetter till *Brandförsvarkongress 63* i Sundsvall den 29—31 maj.

Angiv noga i vilka måltider Ni önskar deltaga. För att deltaga i Sundsvalls stads lunch liksom ock i kongressmiddagen krävs biljetter. Kongressledningen är tacksam för att anmälningarna inkommer i tid, då efteranmälningar försvårar planeringen.

Rum och färdbiljetter rekvideras genom Reso i Sundsvall. *Insänd rekvisitioner i god tid.* 300 à 400 bäddar skall reserveras.

Observera de nedsatta resekostnaderna.

Konsumentinstitutets pressmeddelande nr 1 1963:

"Att observera för alla villaägare som har eller tänker skaffa en oljecistern nedgrävd i jord".

Konsumentinstitutet har utsänt ett pressmeddelande avsett för villaägare, som har oljeeldning, och avhandlar speciellt innehav och nedläggning av underjordiska cisterner. I meddelandet refereras den nya förordningen om brandfarliga varor på ett felaktigt sätt, som skapat stor förvirring, i synnerhet vad beträffar brandchefernas befattning med underjordiska oljeförråd enligt den nya förordningen. Meddelandet bör därför lämnas helt utan avseende och såväl brandcheferna som allmänheten bör ställa sig avvaktande till dess att vederbörande myndigheter utfärdat erforderliga anvisningar rörande förordningens tillämpning i förevarande fall.

A. B.

Serviceinformationer

Albin Motor AB i Kristinehamn har i dagarna utgivit 2 st informationer om sin motorspruta ALBIN-900 VW. Dessa serviceinformationer behandlar vinterdriften m m, och har tillställts landets samtliga brandkärar. Om någon mot förmodan inte skulle ha fått informationerna, kan de rekvideras från utgivaren, som utan kostnad översänder dem.

Som bilaga

till detta nummer följer program, postgiroblankett och rekvisitionskort för årets brandmöten.

Bemärkelsedagar

60 år

30/4 Brandmästare E. S. M. Sarvik, Lund.

40 år

15/4 Brandmästare A. Brobäck, Säter.

16/4 v. Brandchef K.-E. Waker, Mariestad.

HERR BRANDMANS FUNDERING

BRANDKÄRSTIDSKRIFT

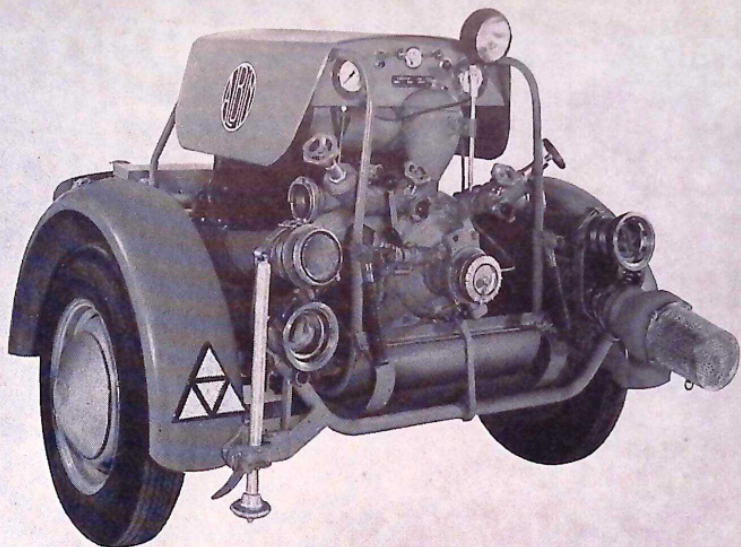
Organ för Svenska Brandkärarnas Riksförbund
Utkommer omkring den 15 varje månad

Prenumerationspris: 8:— kr/år. Vid samtidig beställning av minst 5 ex = 7:— kr/år.
(Likvid sändes till Brandkärstidskrift, Jakobsbg 14, Stockholm. Postgiro 48 70.)

Redaktör och ansvarig utgivare: Brandchef A. Ekberg, S. Promenaden 46, Norrköping, Tel 011/293 70.

Annonbeställning: Svenska Brandkärarnas Riksförbund, Jakobsbg 14, Stockholm C. Tel 08/10 50 25.

OBS! Annonmanuskript måste vara inkomna senast den 20 i månaden före den, då annons önskas införd.

ALBIN-900 VW

-modern svensk motorspruta med garanti

enkel konstruktion

lätskött

prestanda över normerna

Många års erfarenhet och ett intensivt tekniskt samarbete mellan ALBIN MOTOR AB och AB PUMPINDUSTRI ligger bakom ALBIN-900 VW, den enda motorsprutan i sin storleks-

klass som med undantag för motorn — VW industrimotor — är helt svensktbyggd.

Hittills har över 900 ALBIN-900 VW levererats på den svenska marknaden.

Begär teknisk beskrivning från

ALBIN MOTOR AB Kristinehamn tel. 0550/150 00

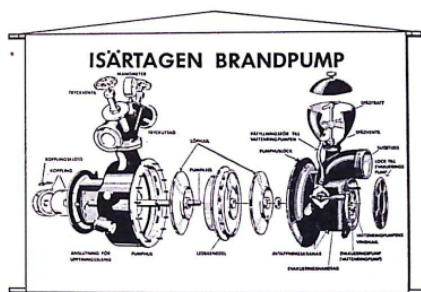
**Ni möter ALBIN-namnet på många områden
...överallt betyder det omutlig kvalitet !**

FÄRG-PLANSCHER FÖR UNDERVISNING

En sats består av 8 st färgplanscher 70×100 cm framställda i exklusivt screentryck i flera färger på tvättbart, kraftigt, plastburet papper. De är monterade på rundstav med kartupphängning och levereras rullade.

- 1 evakueringsanordningar 1 — fyra färger
- 2 evakueringsanordningar 2 — fyra färger
- 3 brandpost — tre färger
- 4 genomskuren centrifugalpump — fyra färger
- 5 brandpump Albin 900 VW — fyra färger
- 6 isärtagen brandpump — tre färger
- 7 motorspruta — tre färger
- 8 motorspruta, sug- och tryckslangar — tre färger

Plansch 6. Isärtagen brandpump — Tre färger.

Planschen avbildades även i februarinumret.

Rekvisation

Planscherna kan rekvireras på beställningskort, som medföljde februarinumret, till ett pris av kr 120:— per hel sats exkl. frakt och varuskatt. (Enstaka plansch till ett pris av kr 18:—.)

Beställningen bör vara riksförbundet tillhanda senast den 31 mars varefter leverans sker omkring slutet av april från Reklam ab G.L.R., Vällingby, där tryckningen sker.

SVENSKA BRANDKÅRERNAS RIKSFÖRBUND

Jakobsgatan 14
STOCKHOLM C

Postgiro 48 70
Telefon 010/21 36 06